

Systemet kan absolut ingenting se

Af antropolog Britta Mogensen

Under overskriften "Med barnets briller på" maler kontorchef Malene Vestergaard og souschef Henriette Braad Olesen, begge Familiestyrelsen, et skønbillede af den praksis, der udspilles i statsforvaltningerne, som er ved at ødelægge barndommen for mange børn.

Forældreansvarsloven beskytter ikke børn. Den ødelægger dem. Forældreansvarsloven foregiver at fokusere på barnets bedste, men Karina Lorentsen fra SF er kommet med det eneste ærlige udsagn, nemlig at loven især giver skilsmissegædere flere rettigheder. Og det er dét, loven går ud på, og det er dét praksis genspejler. Den har absolut intet at gøre med barnets bedste, barnets behov og barnets rettigheder. Det er en ligestillingslov, hvor barnet blot er en biting. Det erkendes da også af d'amer fra Familiestyrelsen: "Vi ved også godt, at ... systemets løsninger sjældent kan imødekomme alle(s) behov." Jamen, det er ikke alles behov, der skal imødekommes. Det er barnets! Hvor svært kan det være?

Hvad forstår Vestergaard og Olesen ved 'konflikter'? Vold? Forfølgelse? Alkoholisme? Blandingsmisbrug? Psykisk sygdom? Som det bliver barnets pligt at forholde sig til? Når en forælder M/K af systemet forhindres i at beskytte barnet mod en aldeles uegnet forælder, er det umuligt for barnet ikke at blive udsat for en massiv belastning. Det er altså ikke en forælders 'manglende evne' til at beskytte barnet, som ifølge Vestergaard og Olesen er problemet, men systemet, der forhindrer en forælder i at beskytte barnet mod 'den sociale arv'. I stedet sender systemet barnet i mesterlære.

Forældreansvarsloven har været aldeles unødvendig for alle ansvarlige og omsorgsfulde forældre. Den har kun været nødvendig, som anført af Vestergaard og Olesen, for 'en mindre gruppe børn'. Der er altså vedtaget en lov for i højere grad end før (forældremyndighedsloven af 1996) at 'imødekomme' behovet hos den uegnede forælder. Den tidligere lov tillod nu heller ikke børn at slippe for samvær, medmindre det var så grelt, at selv systemets folk kunne se det med deres blotte øje (uden briller). Også dengang havde børn pligt til at have samvær og opfylde behovet hos diagnosticerede psykisk syge, blandingsmisbrugere og fysisk og psykisk voldelige personer. Og var de kommet tilbage til Danmark efter at have været kidnappet, var det en selvfølge, som det er det i dag, at kidnapperen fik samvær ud fra en ubegribelig idé om, at når en forælder fjerner et barn fra sin primære omsorgsperson, skyldes det en enorm kærlighed til barnet. Tanken, at kidnapningen er forælders straf til omsorgspersonen og hævdet ejerskab til barnet, end ikke strejfer (og ej eller strejfede) systemet.

Vestergaard og Olesen anfører tillige, at "med forældreansvarsloven fra 2007 tog vi for alvor barnets briller på.... så det ikke længere er forældrenes ret til barnet, der skal være det bærende element, men derimod barnets ret til begge sine forældre". Ændringen fra "du har ret til samvær med dit barn" til "dit barn har ret til samvær med dig" er ren sminke, der tillige er smurt ud over systemets folks briller, så de intet kan se. Derfor kan Vestergaard og Olesen i deres idealunivers hævde, at de som offentlige myndigheder er (skal være) opmærksomme og afbalancerede i forhold til den konkrete konflikt, og de udtrykker især begejstring for den "tværfaglige sagsbehandling, hvor forældrene mødes af både en børnesagkyndig og en juridisk

sagsbehandler". En 'konkret konflikt' kan også handle om en far, der ikke har formået at tvinge kvinden til abort, har forladt hende og på trods af talrige opfordringer fra moderen til at lære sit barn at kende, nægter at se 'den unge', der er kommet til verden på trods af hans ønske. Men en skønne dag skal han betale børnebidrag, og så skal han sørme også se, hvad han får for pengene. Hans pludseligt opståede 'faranfald' bliver imødekommet på bedste vis, men at barnet ikke kender ham og er så lille, at protesten er udtalt, men så meget voldsommere og skræmmende, ignoreres totalt. Så meget for at "være i stand til at se det udtalte nej". Systemet kan absolut ingenting se.

Vestergaard og Olesen hævder fejlagtigt, at den børnesagkyndige ingen krav stiller, ikke har en skjult dagsorden, og at barnets retssikkerhed tilgodeses. I virkelighedens verden ser det noget anderledes ud. Kravet og den helt åbenlyse dagsorden er 'samarbejdsdekretet'. Den forælder, der vil beskytte sit barn, bliver mødt med arrogance, besserwissen, løftede pegefingre og vrede, hvis de bliver modsagt. Man skulle måske tro, at en børnesagkyndig også havde en smule psykologisk indsigt og derfor ville forsøge med dialog, men det er helt unødvendigt, for den børnesagkyndige sidder med et dekret, som forælderen ikke kan værges sig imod.

I en pjeces "Vejledning om samvær" fra Statsamtet København fra juni 2002, står bl.a. anført: "Statsamtet kan ikke få forældre til at samarbejde om samværet, hvis ikke begge forældre har viljen til det." Lidt fornuft havde de dog dengang. Men det kan til gengæld statsforvaltningerne. De har nemlig, med den magt loven giver dem, dekretet samarbejde og dialog. Og selv om den slags dekret er mislykkedes overalt til alle tider, så Gud nåde og trøste den forælder og det barn, der ikke retter sig herefter. Så træder systemets højere magter i form af domstolene ind, som nok skal sørge for at udmåle passende straffeforanstaltninger.

I samme pjeces står yderligere, at "Statsamtet kan ikke fastsætte en deleordning, hvor barnet er lige meget hos hver af forældrene". I en konkret sag forsøgte forældrene en sådan deleordning, men med dem selv som forsøgspersonerne. Altså blev børnene boende, mens forældrene flyttede ud og ind hver uge. Meget prisværdigt. Efter nogle måneder var de helt nedbrudte over ikke at have en fast base, og forsøget blev afbrudt. Nu er det børnenes tur til at være forsøgskaniner med systemets begejstring for deleordning for børnene. Så meget for børns retssikkerhed. Resultatet ser vi om føje år, når børnene bliver til unge mennesker, som systemet har mishandlet, og når hundredvis af såkaldt 'utilpassede' unge får brug for særlige foranstaltninger for at overvinde en lovbealet miserabel barndom.

Børn har ret til to omsorgsfulde forældre. Så enkelt er det.

(Lørdag den 20. marts 2010 havde kontorchef Malene Vestergaard og souschef Henriette Braad Olesen, begge Familiestyrelsen, en kommentar i Berlingske Tidende: "Med barnets briller på")